

ASSOCIATES

9732

ntamo

DESCRIPTION

OCCUPATION
LaborerEYES
GreyHAIR
BrownCOMB
DarkBUILD
SlimWEIGHT
148AGE
21 1938

MARKS, SCARS OR DEFORMITIES

Kaikki valehtelevat
ja muita rikosnovelleja

Toim. Juri Nummelin

CRIME

10-1

SPECIFIC OFFENSE

17-4

HEIGHT

5-10

Kaikki valehtelevat

© 2014 Juri Nummelin
ISBN 978-952-215-550-4

Taitto Make Copies

Kansi Jenni Jokiniemi

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2014
ntamo
www.ntamo.net

Juri Nummelin (toim.)

Kaikki valehtelevat

ja muita rikosnovelleja

Alkusanat Tapani Bagge

ntamo

Tapani Bagge: *Ikkunat auki pimeään* 7

Juri Nummelin: *Lukijalle* 9

Ed Gorman: *Tauko* (Layover) 13

Allan Guthrie: *Rakkain terveisin Rex* (Love, Rex) 25

Patrick Shawn Bagley: *Vielä yksi sotku* (One More Mess) 35

Bill Crider: *Ilta Carlin kanssa* (Evening Out with Carl) 41

Lawrence Schimel: *Pudotus* (Falling) 53

David Terrenoire: *Tulipalo* (The Fire) 63

Harry Shannon: *Langanpätkiä* (Loose Ends) 67

James Reasoner: *Kaikki valehtelevat* (Everybody Lies) 75

J. A. Konrath: *Ihmisen paras ystävä* (Whelp Wanted) 79

Duane Swierczynski: *Munakello* (Eggtimer) 95

Kevin Wignall: *Kuolema* (A Death) 99

Anthony Neil Smith: *Clive tunnustaa* (Clive Confesses) 113

Vicki Hendricks: *West End* (West End) 121

Keith Rawson: *Veri, sirpaleet ja kaikki muu* (The Blood, the Shattered Glass and All the Rest) 133

Pat Lambe: *Lemurian portto* (The Whore of Lemuria) 139

J. D. Rhoades: *Satanen* (The Hundred) 153

Jason Starr: *Viimeiseksi valittu* (The Last Pick) 157

Pearce Hansen: *Halvaantunut tappajasimpanssi* (Paraplegic Killer Chimp) 165

Sandra Ruttan: *Ihana tapa kuolla* (To Die For) 171

Ed Lynskey: *Isoveli* (Think Pink) 181

Michael Wiecek: *Lahja veljeltä* (A Brother's Gift) 193

Molly Brown: *Tähti* (Star) 199

Sandra Scoppettone: *Lihamureke* (Meatloaf) 207

Patricia Abbott: *Aukko seinässä* (Hole in the Wall) 213

Christa Faust: *Anna tulla* (Hit Me) 221

Kirjoittajat ja ilmestymistiedot 225

Ikkunat auki pimeään

Juri Nummelinin Isku-lehti ja hänen Arktisen Banaanin dekkarisarjaan valitsemansa kirjat toivat 2000-luvun alussa Suomeen neonoirin raikkaan tuulahduksen. Sitä oli jo kaivattukin.

Vanhaa kovaksikeitettyä ja noir-dekkaria oli 1900-luvun lopulla tuonut Suomeen lähinnä Book Studio; Like julkaisi Jim Thompsonia ja James Ellroyta, ja WSOY:ltä tuli pari Hammett-kokoelmaa. Uusista tekijöistä ei yksikään kustantaja kiinnostunut ennen kuin Nummelin aloitti yhden miehen ristiretkensä.

Nummelinin mielestä oli aika avata ikkunat siihen yhteiskunnan pimeään puoleen, jota uudet kirjoittajat novelleissaan ja kirjoissaan kartoittavat. Samalla hän antoi Iskussa julkaisukanavan alan uusille ja vanhoille kotimaisille nimille.

Isku-lehden viiteentoista numeroon mahtui melkoinen kirjo yhdysvaltalaisia ja brittiläisiä novelleja. Tarinat ovat tylyjä, humoristisia, nopealiikkeisiä, pohdiskelevia – kaikenkyyliä. Mutta yksikään ei ole tylsä.

Nautinnollisia lukuhetkiä!

Tapani Bagge

Isku-lehden sivuilta kirjan kansiin

Olen aina ollut hanakka perustamaan omia lehtiä. Lukio- ja yliopistovuosina tein runolehteä nimeltä Blinky Blank, ja opiskelujen päätyttyä 2000-luvun alussa perustin myös Suomen Länkkäriseuran Ruudinsavu-lehden ja hiukan myöhemmin Pulp-lehden, jonka artikkeleissa käsiteltiin kioskikirjallisuutta monelta kantilta.

Samaan aikaan tarkkailin ulkomaisia lehtiä – oikea termi lienee fanzine –, joissa julkaistiin uusia ja vanhoja rikosnovelleja. Idea oli minusta sen verran hyvä, että perustin samaan syssyyn myös Iskun, jossa niinkään nähtäisiin uusia ja vanhoja kotimaisia sekä uusia ja vanhoja ulkomaisia novelleja. Mistään isosta puuhastelusta ei koskaan ollut kyse, parhaimmillaankin lehden levikki oli 80 kappaleen tietämällä.

Mutta itse olin innoissani, ja samalla pystyin opettelemaan omaa ammatiani editoijana, kääntäjänä ja kirjailijana. Osa kotimaisista novelleista oli harrastajakirjoittajien tekemiä, osa pätevien veteraanien, kuten Tapani Baggen. Kirjoitin itse lehteen sarjan parodisia yksityisetsivänovelleja, joiden pääosassa oli surkea luuseri Joe Novak. Lehdessä ilmestyi vanhoja ja harvinaisia rikostarinoita niin Seppo Jokiselta kuin Reino Helismaaltakin. Samalla metsästin itse oikeudet niin ulkomaisiin novelleihin kuin vanhoihin kotimaisiin teksteihinkin.

Myöhemmin perustin Iskun rinnalle toisen lehden, piskuisen Ässän, jonka julkaisukriteeri oli että tekstien piti olla alle tuhat sanaa. Osa Ässästä julkaisusta novelleista mahtui jopa alle kymmeneen sanaan. Ässän rinnalla ilmestyi vielä muutama numero Seikkailukertomuksia-lehteä, jossa julkaistiin nimen mukaista kirjallisuutta.

Omat Joe Novak -novellini on julkaistu kirjana nimeltä *Pakastetun poliisin tapaus* (2012). Kymmenen ensimmäisen Iskun parhaat uudet kotimaiset novellit taas julkaistiin jo melko tuoreeltaan kirjassa *Parhaita Isku-jännityskertomuksia* (2009). Kirjan kömpelöähkö nimi oli otettu suoraan vanhan, Reino Helismaan päätoimittaman Isku-lehden nimiöstä.

Tässä kirjassa tarjoillaan uusille lukijoille Iskun (ja Ässän sekä Seikkailukertomusten) uusia käänösnovelleja. Käsillä on mittava valikoima uutta amerikkalaista ja englantilaista rikoskirjallisuutta, joka mahtuu suurelta osin kahden kattokäsitteen alle. Ne ovat ”hardboiled” ja ”noir”. Suurin osa kirjan novelleista on kovaotteisia, särmikkäitä ja synkkiä. Käsillä ovat ihmiselämän

synkimmät alhot, katalimmat tunteet, inhottavimmat teot. Kirjan novelleissa kukaan ei ole hyvä, mutta kaikki ovat inhimillisiä. Osa tarinoista lähenee kauhua. Mukana on kuitenkin myös huumoria.

Isku oli näin pienenpieni osa kansainvälistä uutta noir-buumia, jossa uudet kirjailijat pyyhkivät pölyt kovaksikeitetyn dekkarin päältä ja lähestyivät sitä ennennäkemättömistä kulmista ilman tiedostavaa virnistelyä lajityypin perinteille. Buumissa käytettiin hyväksi myös uusia julkaisumuotoja, nettisivuja, blogeja ja POD-kustantamista, myöhemmin 2010-luvulla sähkökirjoja. Suurin osa tämän kirjan novelleista onkin julkaistu alun perin netissä.

Iskukin ehti ilmestyä muutaman numeron ajan netissä, kun kyllästyin painettujen lehtien postittamiseen. Vuonna 2011 ilmestyi viidestoista ja viimeinen numero.

Osa Isku-kirjan kirjoittajista on tunnettuja ja arvostettuja rikoskirjailijoita, kuten Ed Gorman, Vicki Hendricks ja Jason Starr, osa taas enemmänkin harrastelijoita ja aloittelevia tekijöitä, kuten Pat Lambe ja Patrick Shawn Bagley. Osa taas on niin sanottuja midlist-kirjailijoita, joiden merkitys Yhdysvaltain ja Englannin kirjallisella kentällä on pienentynyt perinteisen kirjakauppamyynnin vähennyttyä.

Suurelta osalta kirjailijoilta nämä novellit ovat ainoita suomennoksia. Mainitut Gorman, Hendricks ja Starr ovat trio, jonka suomentamatta jättämistä en voi kuin ihmetellä. Joiltain, kuten Allan Guthrielta ja Kevin Wignallilta, on suomennettu romaaneja. Joiltain olen itse saattanut maailmaan piskuiset novellikokoelmat, kuten James Reasonerilta ja Patricia Abbottilta.

Kaikista kirjailijoista on lyhyt esittely kirjan lopussa, samalla teksteistä mainitaan alkuperäiset ilmestymistiedot. Alkuperäiset suomennokset on käyty läpi ja editoitu.

Suuri kiitos Leevi Lehdolle, joka otti Isku-kirjan julkaistavakseen! Suuri kiitos myös Tapani Baggelle, joka oli Iskun merkittävä avustaja kirjoittajana ja kääntäjänä ja joka teki tähän kirjaan alkusanat. Kiitos myös Lotta Sonniselle ja Sonja Lahdenrannalle, jotka käänsivät tähänkin kirjaan otettuja novelleja Iskuun ja Ässään.

Toukokuussa 2014
Juri Nummelin

**Ed Gorman
Tauko**

Tauko

Pimeydessä tyttö sanoi: ”Oletko kunnossa?”

”Mitä?”

”Herätin sinut, kun kuulostit niin pahalta. Näit varmaan jotain painajais-
ta.”

”Ahaa. Joo, selvä.” Yritin naurahtaa, mutta ääni tuli ulos väkinäisenä ja raakana.

Kylmä keskiyö. Syvä Keskilänsi. Greyhound täynnä vanhuksia ja karan-
neita teinejä ja kaiken maailman hylkiöitä. Kenellä tahansa on nykyään varaa
Greyhoundin lippuun, sen takia niissä matkustaa niin paljon outoja tyyppejä
ja sekopäitä. Olin varmaan ainoa tyyppi koko bussissa, jolla oli joku tarkoitus
elämässään. Ja jos tarvitsin muistutusta siitä, että minulla oli tarkoitus, minun
piti vain työntää käteni pusakkani taskuun ja koskettaa kolmekasin kylmää
sinistä metallia. Minulla toisesta oli tarkoitus elämässäni.

Tyttö oli noussut bussiin edellisenä päivänä päivällispysäyksen aikana.
Hän ei ollut millään tavalla nätti, mutta enpä ollut minäkään. Juttelimme tie-
tysti, niin kuin yleensä tekee kun on reissussa: tylsää jauhantaa aluksi, mutta
lopulta rupeaa avoimemmaksi. Tyttö kertoi minulle, että kundi nimeltä Mike
oli juuri jättänyt hänet, Mike oli käytettyjen autojen kauppias Belaskin auto-
kaupassa pienessä kaupungissa nimeltä Burnside. Tyttö oli menossa Chica-
goon etsimään töitä, hän näyttäisi Mikelle, että pärjäisi yksinäänkin. Nyt kun
ajattelen sitä, niin varmaan Pollyllakin oli tarkoitus elämässään, ja jossain
mielessä meidän tarkoituksemme olivat samanlaiset. Me halusimme kum-
matkin näyttää ihmisille, jotka olivat satuttaneet meitä.

Joskus kymmenen aikaan, kun kuski käänsi pienet ylälamput pois päältä
ja ihmiset alkoivat nukahdella, kuulin tytön alkavan itkeä. Se ei ollut kovaa
itkua eikä se ollut kovaa, mutta se oli aitoa. Siinä oli paljon tuskaa.

En tiedä miksi – en ole tyyppi, joka sekaantuu toisten asioihin –, mutta
pistin käteni tytön syliin. Hän otti sen käsiensä suojaan ja puristi kovaa. ”Kii-
tos”, hän sanoi ja kumartui eteenpäin ja suuteli minua märillä poskillaan ja
värisevällä kuumalla pikku suullaan.

”Ole hyvä vain”, sanoin ja aloin vajota uneen, Greyhoundin pyörien ry-
mistellessä pitkin maantietä, tumma ruumisarkku täynnä kuorsaavia, yskiviä
ja kuiskivia ihmisiä.

Rannekelloni itsevalaisevien viisareiden mukaan kolme varttia myöhem-
min Polly herätti minut kertoen, että olin nähnyt painajaisista.

Valot yllämme olivat edelleen pois päältä. Ainoa valaistus oli tummenne-

tun ikkunan takaa tuleva kuunvalon hopeainen loimotus. Istuimme takapenkillä käytävän vasemmalla puolella. Meidän takanamme oli vain vessa, jota kukaan ei näyttänyt käyttävän. Vieressämme olevat penkit olivat tyhjiä.

Kerrottuaan minulle kuinka pahoillaan oli painajaisistani Polly kumartui puoleeni ja kuiskasi: ”Kuka on Kenny?”

”Kenny?”

”Nimi jota toistit unessasi.”

”Aha.”

”Et siis aio kertoa minulle?”

”Ei sillä ole väliä. Oikeasti.”

Nojauduin taaksepäin ja suljin silmäni. Oli pelkkää pimeyttä ja pyöriviä autonrenkaita ja ikkunoiden läpi puhaltavan talvi-ilman vihellystä. Heikon pakokaasun hajun pystyi haistamaan.

”Tiedätkö mitä ajattelen?” tyttö sanoi.

”En. Mitä?” En avannut silmiäni.

”Ajattelen, että me olemme maailman ainoat ihmiset, sinä ja minä, ja me olemme jossain mahtavassa laivassa ja matkalla johonkin kauniiseen paikkaan.”

Minun oli pakko nauraa. Tyttö kuulosti niin naiivilta ja samalla niin epätoivoiselta. ”Johonkin kauniiseen, vai?”

”Vain me kaksi.”

Ja hän ojensi minulle kätensä ja puristin sitä. ”Olen pahoillani, että olen niin lapsellinen”, hän sanoi.

Ja juuri silloin se tapahtui. Aloin jo kääntyä ympäri penkissäni ja tunsin jonkin putoavan taskustani ja osuvan lattiaan, kovan kops-äänen saattelemana. Minun ei tarvinnut miettiä, mikä se oli.

Ennen kuin ehdin ojentaa käteni, tyttö kumartui ja hänen pitkä vaalea tukkansa hohti hopeaisena kuunvalossa ja hän nosti aseensa puolestani.

Hän katseli sitä kädessään ja kysyi: ”Miksi sinulla on ase?”

”Pitkä juttu.”

Tytty näytti siltä kuin olisi halunnut viskata pyssyn ulos ikkunasta. Hän pudisti päätään. ”Sinä aiot tehdä tämän kanssa jotain, vai mitä?”

Huokaisin ja ojensin käteni ja nappasin pyssyn häneltä. ”Haluaisin ottaa nokoset, jos sinulla ei ole mitään sitä vastaan.”

”Mutta —”

Ja minä käännysin määrätietoisesti ympäri niin että kolme neljännestä

Tauko

vartalostani nojasi bussin kylmään seinään. Teeskentelin nukkuvani, mutta lähinnä lepäsin ja haistelin dieselin katkua ja tunnustelin moottorin tärinää.

Bussi jyristeli eteenpäin yössä. Ei kestäisi enää kauaa kun näkisin Dawnin ja Kennyn uudestaan. Kosketin kolmekasia taskussani. Ei enää kauaa.

Kun matkustaa usein Greyhoundilla, tauon käsite tulee erittäin tutuksi. Istuu puolitoista tuntia ja ahmii itseensä rasvaista ruokaa ja käy vessassa, joka haisee kuin kaatopaikka kuumana päivänä, ja tuijottaa ihmisiä, jotka istuvat odotushallissa ja näyttävät jostain syystä epämuodostuneilta. Tai siltä he ainakin näyttävät kun kello on 26 yli kaksi aamuyöllä.

Tämä tauko olisi erilainen. Ainakin minun osaltani. Minulla oli suunnitelma.

Kun bussi pysähtyi pienen tiilisen rakennuksen kohdalle, joka näytti siltä kuin se olisi rakennettu laman aikaan, Polly sanoi: ”Sinä teet sen täällä, vai mitä?”

”Teen mitä?”

”Ammut jonkun.”

”Miksi sanot noin?”

”Minulla vain on sellainen olo. Äiti aina sanoo, että minulla on paranormaaleja kykyjä.”

Hän aikoi juuri sanoa jotain muuta, kun kuski nosti mikrofonin ja kuulutti normaaliin tapaansa, että tauko kestäisi tunnin ja että ravintolasta saisi hyvää ruokaa ja että oli nauttinut saadessaan palvella meitä. Matkan loppuajaksi autoon tulisi toinen kuski, hän lopetti.

Rakennuksessa ei ollut montakaan valoa päällä. Matkustajat seisoskelivat ulkona venytellen ja antoivat kylmän ilman herätellä heitä.

Seurasin Pollyä ulos bussista ja aloin välittömästi kävellä pois päin. Tunti ei olisi kovin pitkä aika.

Ennen kuin olin astunut kahtakaan askelta, Polly tarttui käsivarteeni. ”Toivoin, että voisimme olla ystäviä. Meinaan että olemme aika samanlaisia.” Bussipysäkin varjoisassa valaistuksessa hän näytti nuoremmalta kuin koskaan. Nuorelta ja reppanalta ja surulliselta. ”En halua, että joudut mihinkään pulmiin. Mitä tahansa se onkin, sinulla on koko elämä edessäsi. Se ei varmasti ole sen arvoista. Olen ihan varma.”

”Pidä huolta itsestäsi”, sanoin ja kumarruin eteenpäin ja suutelin häntä.

Hän tarttui minuun uudestaan ja veti minut lähelleen ja sanoi: ”Minäkin jouduin kerran pulaan. Se ei ole hauskaa. Usko minua.”

Kosketin hänen poskeaan hellästi ja lähdin sitten nopeasti kävelemään pimeyteen.

Armstrong on tyypillinen Keskilännen kaupunki, neljä korttelia kauppakeskustaa, haalistuneet tiiliset ala-aste ja yläaste, pieni kirjasto, jossa on iso valkoinen julkisivu, oikeustalo, Chevrolet-kauppias ja monta korttelia pieniä valkoisia puutaloja, jotka näyttävät kaikki samalta varhaisen aamun hämärässä. Melkein saattoi nähdä härmän riippuvan ikkunoista ja yksinäisen harmaan savun joka nousi savupiipuista. Kävellessäni jalkani rusensivat jäätä allaan. Hento katuvalo heitti varjon kaiken ylle. Hengitykseni oli hopeanväristä.

Koira seurasi minua hetken aikaa ja katosi sitten. Sitten huomasin poliisi-auton, joka ajeli hitaasti pitkin katua. Hyppäsin suuren tammen taakse ja painauduin karkeaa puunkuorta vasten etteivät poliisit näkisi minua. He ajoivat suoraan ohitseni, eivät edes katsoneet minuun päin.

Etsimäni osoite oli maatila, joka levittäytyi umpikujan läntiselle puolelle. Siisti pieni BMW oli pysäköity kaksiovisen autotallin eteen ja suunnaton satelliittiantenni oli piiloutunut häveliäästi parin kuusen taakse. Missään ei ollut valoja päällä.

Kiersin taakse ja tarkastelin ovea. Minulta ei kestänyt kauan havaita, että Kenny oli hommannut infrapunalla toimivan turvalaitteen. Pistin hanskat käteen, leikkasin nyrkin mentävän aukon takaoven ikkunaan, kurotin sisään ja avasin lukon ja työnsin sitten oven auki. Huomasin pienen pyöreän infrapunasäteen lähtevän katosta kohti lattiaa. Suurin osa murtovarkaista ei edes älyäisi etsiä sitä ja he kulkisivat suoraan säteen läpi ja hälytys menisi välittömästi päälle.

Menin makuuasentoon ja puoliksi ryömin, kunnes olin päässyt säteen ohitse. Hälytys ei mennyt päälle. Nousin kolme porrasaskelmaa ja sisälle taloon.

Pimeä keittiö tuoksui mausteilta, paprikalta ja kanelilta ja timjamilta. Dawn oli aina ollut hyvä ja huolellinen kokki.

Loput talosta oli juuri sitä mitä olin odottanutkin. Siistiä mutta ei kallista sisustusta, paljon levyjä ja videonauhoja, ja jopa pieni biljardipöytä ylimääräisessä huoneessa, joka toimi vieraitten majapaikkana. Mukavaa, ilman muuta,

ASSOCIATES

9732

Rikos ei ole kaunista puuhaa. Harvoin se edes onnistuu. Ihmiset pettävät toisiaan, aseet puhuvat, kukaan ei ole kenenkään veli.

K a i k k i v a l e h t e l e v a t
j a m u i t a
r i k o s t a r i n o i t a
kokoaa yhteen uuden amerikkalaisen ja brittiläisen kovaksikeitetyn ja noir-dekkarin maukkaimpia paloja. Mukana on niin Ed Gormanin ja Kevin Wignallin tapaisia tunnettuja kirjoittajia kuin särmikkäitä harrastajiakin. Käsillä ovat ihmiselämän synkimmät alhot, katalimmat tunteet, inhottavimmat teot. Kirjan novelleissa kukaan ei ole hyvä, mutta kaikki ovat inhimillisiä.

Novellit ovat aiemmin ilmestyneet Juri Nummelinin toimittamissa Isku- ja Ässä-lehdissä. Teoksessa on kirjailija Tapani Baggen esipuhe.

ntamo

DESCRIPTION

OCCUPATION

Laborer

EYES

Grey

HAIR

Brown

COMB

Dark

BUILD

Slim

WEIGHT

148

AGE

21 1938

MARKS, SCARS OR DEFORMITIES

9 789522 155504 >

CRIME

10-1

SPECIFIC OFFENSE

17-4

HEIGHT

5-10